

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER 4. ÖĞRENME ALANI KAVRAM SÖZLÜĞÜ

DEMOKRASİ: Halk yönetimi veya halkın devlet yönetiminde söz sahibi olmasıdır.

MİLLİ EGEMENLİK: Demokrasilerde egemenlik millete aittir. Millet bu hakkını seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullanır.

ÖZGÜRLÜK: Bireyin başkalarına zarar vermeden istediği her şeyi yapabilmesidir.

EŞİTLİK: Tüm insanlar kanunlar önünde eşittir. Yasalar din, inanç, cinsiyet ayrımı olmadan herkes için aynı uygulanır.

ÇOĞULCULUK: Demokrasilerde farklı görüşlerin, farklı siyasi partiler ile temsil edilmesine çoğulculuk denir. Çok partili siyasal düzenle çoğulculuk uygulanmaktadır.

İNSAN HAKLARINA SAYGI: Demokratik yönetimler insan haklarına saygılıdır. Temel hak ve özgürlükler anayasa ile güvence altına alınmıştır.

KATILIMCILIK: Yurttaşlar ülke yönetimine farklı yollarla katılır, yönetim kararlarında etkili olmak için sivil toplum kuruluşları kurarlar.

HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ: Ülkemizde hukukun üstünlüğü bulunmaktadır. Herkesin yasalara ve bağımsız mahkemelerin verdiği kararlara uyması gerekmektedir.

CUMHURİYET: Egemenliğin millete ait olduğu ve bunu belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı yönetim biçimidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (TBMM): Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde 23 Nisan 1920'de Ankara'da açılan meclisimizdir.

SİYASİ PARTİ: Mecliste farklı fikirleri temsil eden siyasi topluluktur.

ETKİN VATANDAŞ: Haklarını ve sorumluluklarını bilen ve bu hak ve sorumluluklara göre hareket eden kişidir.

VATANDAŞLIK: Dünyaya gelinen ülkeyi ve kişilerin hangi devlet veya millete bağlı olduklarını ifade eden kimliktir.

VATANDAŞLIK OKURYAZARLIĞI: Hak arama özgürlüklerini ve haklarını kullanabilme yeterlilikleridir. Vatandaşlık okuryazarlığına sahip birey; toplumsal sorunlara duyarlı, siyasi ve hukuki konularda kendi yaşamını devam ettirebilecek kadar yeterli bilgiye sahip ve bu bilgiyi davranışlarla destekleyebilme becerisi bulunan kimsedir.

HAK: Bir özgürlüğün sağlanması için **kişiye anayasa ve kanunlar** ile tanınmış **yetkililerdir**.

ÖZGÜRLÜK: Her türlü dış etkiden bağımsız olarak, **kişinin kendi iradesi ve düşüncesine** dayanarak **karar vermesi** durumudur.

SORUMLULUK: Kişinin **kendine ve başkalarına** karşı yerine getirmesi gereken **yükümlülüklerini** zamanında gerçekleştirmesidir.

KİŞİ DOKUNULMAZLIĞI HAKKI: **Tıbbî zorunluluklar** ve **kanunda yazılı haller dışında**, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamamasıdır.

BİLİM ve SANAT HÜRRİYETİ: Herkesin, bilim ve sanatı **serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma** ve bu alanlarda her türlü **araştırma** hakkına sahip olmasıdır.

DÜŞÜNCE ve KANAAT HÜRRİYETİ: Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimsenin, **düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaması; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaması** ve suçlanamamasıdır.

MUHTAR: **Halk** tarafından **seçilen, köy veya mahallenin yönetiminden** sorumlu olan kişidir.

BELEDİYE: **İl veya ilçelerin** çeşitli ihtiyaç ve sorunlarıyla **ilgilene** **kurumdur**. **Belediyelerin başında halk tarafından seçilen belediye başkanı** bulunmaktadır.

KAYMAKAM: **İlçenin yönetiminden sorumlu** ve ilçedeki **en yetkili kurum kaymakamlıktır**. **Kaymakam, cumhurbaşkanı** tarafından görevlendirilir.

ALO 153: **Belediye** hizmetleri **çözüm merkezi**

CİMER (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi): **“ALO 150”** hattından, **genel ağ** üzerinden, **posta** yoluyla veya **şahsen** başvuru yapabiliriz.

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (KDK): Sorunlarınızın çözümü için **KDK Çocuk (kdkcocuk.gov.tr)** **genel ağ** sayfasını ziyaret etmemiz yeterlidir. Kamu Denetçiliği Kurumu başvuru yapılan **sorunu inceler, araştırır** ve gerekirse sorunun çözümü **için ilgili kurum idaresine önerilerde bulunarak** sorunun çözümünü sağlar.

SİVİL TOPLUM KURULUŞU (STK):

Devletin ihtiyaçları karşılayamadığı durumlarda, insanların bir araya gelerek oluşturduğu gönüllü kuruluşlardır.

TÜRKİYE EROZYONLA MÜCADELE, AĞAÇLANDIRMA ve DOĞAL VARLIKLARI KORUMA VAKFI (TEMA):

Topraklarımızı tehdit eden; erozyon ve çölleşme ile mücadele, toprağa sahip çıkma, ağaçlandırma yapma, doğal varlıkları koruma gibi amaçlarla faaliyetler yürüten sivil toplum kuruluşudur.

DARÜŞŞAFKA EĞİTİM KURUMLARI:

Yoksul halkın eğitim öğretimine destek olmak, annesi ve babası ya da annesi veya babasından biri hayatta olmayan, maddi durumu yetersiz öğrencilere burs ve yatılı okul imkânı sunmak gibi amaçlarla faaliyetler yürüten sivil toplum kuruluşudur.

**DİĞER DERS İÇERİKLERİ İÇİN AŞAĞIDAKİ KANAL
LİNKLERİME TIKLAYINIZ.**

TELEGRAM HESABIM:

<https://t.me/sosyalhocasimustafakarakus>

İNSTAGRAM HESABIM:

<https://www.instagram.com/sosyalhocasimustafa/>

WHATSAPP HESABIM

<https://whatsapp.com/channel/0029VaA9Dzy4o7qDiBoEdD0z>

YOUTUBE HESABIM:

<https://www.youtube.com/@sosyalhocasimustafa>